

هنر معماری؛ تئوری، طراحی، ساخت، بهره‌وری

محمد مهدی محمودی

Mahmoudi Mohammad Mehdi

I went to Algeria after finishing my education in France (Diploma of architecture and urban design D.P.L.G). I was teaching in architecture faculty of technical university in Ouran city for five years. Then, I went to Japan. I was working as a manager in designing department of Atoji consulting Engineers Company, located in Kyoto city, for three years. Finally, after coming back to Iran in 1989, I established Herampey consulting Engineers Company simultaneous with teaching in faculty of fine arts at Tehran University. Both of these jobs are greatly valued by the same amount for me. In university environments of both Algeria and dear Iran. I have done theoretical and practical teaching in the courses of dwelling and urban open spaces. The landscape architecture has been added to these topics recently.

پس از اتمام تحصیلات در فرانسه (دیپلم معماری و شهرسازی D.P.L.G) به کشور الجزایر عزیمت و در دانشکده معماری دانشگاه فنی شهر اوران به مدت ۵ سال به تدریس مشغول و سپس به کشور ژاپن رفته و در شهر کیوتو به مدت سه سال مسئول بخش طراحی در مهندسی مشاور آتوجی بوده‌ام. نهایتاً پس از بازگشت به ایران در سال ۱۳۶۸ همزمان با تدریس در گروه معماری دانشکده هنرهای زیبا دانشگاه تهران، دفتر طراحی مهندسی مشاور هرمپی را نیز راه اندازی نموده که هر دو آنها به یک اندازه برایم عزیزند. در محیط دانشگاهی چه در کشور الجزایر و چه در ایران عزیز، تدریس تئوری و عملی دروس مسکن و فضاهای باز شهری را به عهده داشته که اخیراً گرایش معماری منظر نیز به آن افزوده شده است.

معماری معاصر ایران، گویای واقعیت جامعه امروز ماست، این هنر بصورت کالبدی و بدون پشتوانه فلسفه و تکنولوژی و سلیقه، بدنه‌های شهری ما را تشکیل داده است و نتیجه‌ای که با آن مواجهیم بی‌آمد حرکتی است که از دانشکده‌های معماری آغاز می‌شود، زیرا در دانشگاه اکثراً مطالب تئوری آموخته می‌شود و انتقال دانش معماری روز جهان به دانشجویان و معماران آینده فقط جنبه تئوری پیدا کرده است، از این روست که فارغ‌التحصیلان در بدو شروع به کار حرفه‌ای خود با دوگانگی روبرو هستند، آنها در عین حال که مدعی آگاهی از هنر و همزمان تکنولوژی روز جهان‌اند، در محیط کار حرفه‌ای متوجه می‌شوند که در هر دو زمینه تهی بوده و قادر به استفاده از آموخته‌های خود در طراحی و اجرا نمی‌باشند. از سوی دیگر چون این دانش آموختگان معنای معماری جهانی و همچنین معماری گذشته ایران و وجه تمایز آنها را در پیشینه ذهنی و فرهنگ و اقلیم، و امکان همراهی آنان را با توجه به مقوله ارتباطات و جهان متغیر امروزی عمیقاً و دقیقاً درک نکرده‌اند، یا به معماری گذشته متوسل می‌شوند و یا بطور کلی آنها کنار گذاشته و دنباله‌رو سبک‌های معماری غربی می‌گردند. ضمناً در صد سال گذشته تحولات سیاسی و اجتماعی که در ایران رخ داده است، معماری را نیز دستخوش تحولات و نابسامانی‌های بسیاری نموده. با باز شدن درهای کشور در زمان قاجار و عزیمت عده‌ای از جوانان به اروپا برای ادامه تحصیل و بازگشت ایشان به مملکت و عدم هماهنگی آنان با معمارانی که شاگرد و دست پرورده معماران سنتی ایران بودند، شاهد شکل‌گیری جریان جدیدی در معماری

باشگاه ملوانان بوشهر

مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی تهران

سازمان بنادر و کشتیرانی تهران

ایران شدیم. این جریان که به نوعی با کاستن و افزودن عناصر اصلی و فرعی به بناهای سنتی و نیز سعی در غربی کردن معماری آغاز شد، در زمان پهلوی اول به سبکی تبدیل گردید که ترکیبی بود از دوره‌های اولیه مدرنیسم یعنی حذف عناصر تزئینی معماری و تلفیق با عناصر معماری باستانی دوره هخامنشی، که تاثیر جو حکومتی رضاخان را در آفرینش این نوع معماری حکومتی و دولتی در بناهایی چون ساختمان دادگستری، دارایی، بانک ملی مرکزی و شهربانی می‌توان مشاهده کرد. با رواج مدرنیته در زمان پهلوی دوم همزمان با رونق اقتصادی که از فروش نفت حاصل گردید و حضور جمع زیادی از معمارانی که در اروپا تحصیل کرده و یا اروپایی الاصل بودند، همچنین تجددگرایی محمد رضا شاه، معماری ایران به سمت سبک بین‌المللی پیش رفت که منجر به ساخت بسیاری از ساختمانهای عمومی و اداری بلند مرتبه در این دوره شد. ناگفته نماند که در سالهای آخر حکومت پهلوی دوم و سالهای اول بعد از انقلاب روند معماری به سمتی رفت که سبب خلق نوعی معماری گردید که آن زمان معماری ملی خوانده می‌شد. که از بناهای با ارزش این دوره می‌توان ساختمان میراث فرهنگی و ساختمان موزه هنرهای معاصر و یا فرهنگسرای نیاوران را نام برد.

وقوع انقلاب اسلامی در سال ۵۷ و حدوث جنگ تحمیلی بین سالهای ۵۹ تا ۶۷ از وقایع مهمی بودند که به سبب رخ داد آنها کلیه جنبه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور و به تبع آن معماری و هنر نیز تحت تاثیر قرار گرفت. در عرصه هنر مانند نقاشی، فیلم و موسیقی شاهد بروز نوعی هنر انقلابی، اسطوره‌ای یا حماسی هستیم که آئینه روح زمانه خویش است و سبب خلق آثاری گردید بسیار تاثیر گذار و صریح. این نوع از هنر به مرور در سالهای بعد همراه مسائل اجتماعی و سیاسی روز متحول و همزمان با بهبود وضعیت اقتصادی کشور شکوفا گشت و به نتایجی رسید و در جشنواره‌ها و نمایشگاههای جهانی شاهد آن بودیم که متاسفانه در چند سال اخیر در بسیاری موارد این روند تبدیل گردید به

بازسازی و مرمت ساختمان کازرونی
و تبدیل آن به باشگاه ملوانان بندر
بوشهر
۱۳۷۳ الی ۱۳۷۵

طراحی و نظارت بر اجرا بناهای
مرکز دایره‌المعارف بزرگ اسلامی
تهران
۱۳۶۹ الی ۱۳۸۰

طراحی و نظارت بر اجرا ساختمان
مرکزی سازمان بنادر و کشتیرانی
واقع در تپه‌های عباس‌آباد تهران
۱۳۷۸ الی ۱۳۸۱

حرکتی که نتیجه آن سبب ایجاد نقاشی‌های تزئینی گران قیمت یا فیلم‌ها و موسیقی‌های عوام پسند شد. در عرصه معماری نیز سیر تحولی وجود ندارد و ما شاهد خلا بزرگی هستیم، که در آن هیچ نشانی از پیوند امروز و گذشته نمی‌توان یافت. افرادی با بکارگیری عناصر معماری قدیم ایرانی در کل و یا اجزاء بنا، که برای عموم آشنا تر است راهی را طی می‌کنند که امن تر به نظر می‌رسد و برخی دیگر نیز به نوعی مدرنیسم بسیار متاخر متوسل می‌شوند. بسیاری هم با طرح ساختمانهای پرتجمل و پرتفنن سعی در جلب سلیقه عموم و بازار و شهرت را دارند. در این میان نیز هستند معماران پیشتازی که به دنبال یافتن راه صحیح با پشتوانه تئوری و تکنولوژی آثاری را خلق و اجرا کنند که متفاوت است. آنها به طریقی بدنبال معناهای جدید و تعاریف تازه هستند برای ترسیم و تجسم بنایی منطبق با دنیای امروز. هر چند ممکن است با مخالفت و انکار نیز مواجه شوند. بطور خلاصه معماری یا هر بخش دیگری از هنر اگر با توجه به سه عرصه تاریخ، روحیات انسانی و دنیای متغیر امروزی شکل بگیرد آنچه در خلال این جستجو حاصل می‌گردد تجربه‌ای است در تداوم گذشته اما با تعاریف تازه. جایی از هنرمند بزرگ معاصر نقل شده که هنر، به ساعت بسیار ظریف پیچیده‌ای می‌ماند که اگر ندانیم چطور تعمیرش کنیم می‌ایستد، ظاهرش را دارد اما زمان را نشان نمی‌دهد. در معماری نیز این گونه است، معماری معاصر ما ظاهری همانند ساعت را دارد اما زمان صحیح را دیگر نشان نمی‌دهد.

باشگاه ملوانان بوشهر

مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی تهران

سازمان بنادر و کشتیرانی تهران

